

Spis treści

WSTĘP.....	11
------------	----

ROZDZIAŁ I

CZYNNIKI GENERUJĄCE KONFLIKTY WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA.....	19
1. Tożsamość konfliktu w sferze cywilizacji współczesnej.....	19
1.1. Konflikt a spór: podobieństwa i różnice.....	21
1.2. Sytuacja konfliktowa a rozejm.....	26
1.3. Klasyfikacja konfliktów.....	28
2. Zderzenia demograficzne.....	41
2.1. Podłoże konfliktu tożsamościowego.....	42
2.2. Rodzaje i konsekwencje kategoryzacji „my - oni”.....	47
2.3. Wpływ zjawisk demograficznych na konflikt tożsamościowy.....	57
2.4. Cechy współczesnych konfliktów na tle etnicznym.....	62
3. Interesy sfery gospodarczej.....	64
3.1. Zjawiska gospodarcze a stosunki w społeczeństwie.....	65
3.2. Monopol, dumping, nieuczciwa konkurencja.....	68
3.3. Ochrona rodzimej gospodarki i protekcyjnalizm państwa.....	70
3.4. Nielegalne źródła dochodu.....	73
4. Odmienności rzeczywistości w sferze kulturowej.....	78
4.1. Wielokulturowość.....	79
4.2. Globalizacja kultury.....	81
4.3. Konflikt pokoleniowy we współczesnej rodzinie.....	85
4.4. Emocje wokół mniejszości seksualnych.....	88
4.5. Feminizm a sprawa kobiet.....	94

ROZDZIAŁ II

PRZYWÓDZTWO POLITYCZNE A UJAWNIANIE SIĘ KONFLIKTÓW.....	98
1. Filozofia panowania politycznego.....	100
1.1. Filozofowie, przywódcy duchowni i polityczni wobec konfliktu.....	100
1.2. Uniwersalizm etyczny.....	101
1.3. Równowaga sił.....	103
1.4. Wspólnoty obywatelskie.....	108
1.5. Pełny federalizm.....	112
2. Wielkie postacie i ich stosunek wobec wojny i pokoju.....	119
2.1. Autorytet jako zjawisko społeczne.....	121
2.2. Polityka <i>non-violence</i> Mahatmy Gandhiego i Martina Luthera Kinga . . .	126
2.3. Tybetańska koncepcja przeciwstawienia się konfliktom.....	137
2.4. Filozoficzna koncepcja pokoju Jana Pawła II.....	144
2.5. Irlandzka droga do wolności - John Hume.....	146
3. Przywódcy polityczni a konflikty.....	148
3.1. Pojęcie przywództwa politycznego.....	148
3.2. Cele i podstawy działalności przywódcy politycznego.....	149

3.3. Odpowiedzialność przywódcy politycznego.....	154
3.4. Elity polityczne.....	157
3.5. Inicjowanie, przebieg i metody rozwiązywania konfliktów na wybranych przykładach.....	159
3.5.1. Adolf Hitler i Józef Stalin.....	160
3.5.2. Mao Tse-tung.....	164
3.5.3. Juan Peron.....	167
3.5.4. Fidel Castro Ruiz.....	169
3.5.5. Francoise Duvalier i Rafael Trujillo Molina.....	171
3.5.6. Margaret Thatcher.....	173
3.5.7. Michaił Siergiejewicz Gorbaczow.....	175
3.5.8. Kofi Annan.....	180
3.5.9. James Earl Carter.....	185
3.5.10. Lech Wałęsa.....	189
4. Wojsko.....	193
4.1. Rządy autorytarne.....	195
4.2. Elity władzy.....	197
4.2.1. II Rzeczpospolita - rządy Józefa Piłsudskiego.....	199
4.2.2. Hiszpania pod rządami generała Franco.....	201
4.3. Wojsko przykładem zhierarchizowanej władzy.....	203
4.4. Sposoby generowania konfliktów przez wojsko.....	208

ROZDZIAŁ III

INSTYTUCJE ŻYCIA PUBLICZNEGO WOBEC SYTUACJI KONFLIKTOWYCH ... 211

1. Państwa.....	211
1.1. Państwo w stosunkach międzynarodowych.....	211
1.2. Spory terytorialne.....	219
1.3. Mniejszości narodowe i czynniki religijne.....	222
1.4. Determinanty cywilizacyjne.....	225
2. Rządy i partie polityczne.....	229
2.1. Konflikt generowany przez władze.....	230
2.2. Źródła konfliktów generowanych przez partie.....	232
2.2.1. Euzkadi Ta Azkatasuna jako przykład terroryzmu separatystycznego.....	237
2.2.2. System partyjny jako stymulator polityki rasowej w Republice Południowej Afryki.....	244
2.2.3. Czerwoni Khmerowie jako przykład rządów autorytarnych.....	256
2.2.4. Partia Boga (Hezbollah) - czynnik religijny w ruchu partyjnym . . .	266
3. Organizacje międzynarodowe.....	277
3.1. Powszechne organizacje pokojowe.....	278
3.1.1. Liga Narodów.....	278
3.1.2. Organizacja Narodów Zjednoczonych.....	283
3.2. Regionalne organizacje polityczne.....	285
3.2.1. Organizacja Jedności Afrykańskiej.....	285
3.2.2. Liga Państw Arabskich.....	287
3.2.3. Organizacja Państw Amerykańskich.....	289
3.3. Organizacje polityczno-gospodarcze i ekonomiczne.....	291
3.3.1. Międzynarodowy Fundusz Walutowy.....	291
3.3.2. Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową.....	292

3.3.3	Polityka Unii Europejskiej jako przykład wykorzystania sytuacji dominującej w rywalizacji ekonomicznej.....	293
3.3.4.	Światowa Organizacja Handlu jako próba przezwyciężenia konfliktów gospodarczych.....	294
3.4.	Organizacje militarne.....	295
3.4.1.	NATO.....	295
3.4.1.1.	NATO w Jugosławii.....	296
3.4.1.2	NATO a Afganistan.....	297
3.4.1.3.	NATO a struktura militarna UE.....	298
3.4.2.	Pakt Bezpieczeństwa Oceanu Spokojnego.....	299
3.4.2.1.	Struktura prawno-organizacyjna.....	300
3.4.2.2.	Sytuacja polityczna w sąsiedztwie Związku Australijskiego ...	301
3.4.2.3.	Środki militarne i polityczno-prawne przewidziane w Pakcie Bezpieczeństwa Pacyfiku w walce z terroryzmem.....	304
4.	Kościół.....	307
4.1.	Kościół generujący konflikty w przeszłości.....	308
4.2.	Kościół a Unia Europejska.....	309
4.3.	Kościół katolicki a idea ekumenizmu.....	312
4.3.1.	Kościół katolicki a Patriarchat Moskiewski.....	313
4.4.	Kościół katolicki a Kościół protestancki.....	315
4.4.1.	Kościół katolicki a komunistyczne Chiny.....	317
4.5.	Watykan wobec konfliktów na Bliskim Wschodzie.....	318
4.5.1	Konflikt w Palestynie.....	318
4.5.2.	Watykan a wojna w Iraku - problem terroryzmu.....	320
4.6.	Kościół katolicki a konflikt w Irlandii Północnej.....	321
4.7.	Konflikt o restytucję majątków katolickich na ziemiach zagarniętych przez ZSRR.....	322

ROZDZIAŁ IV

WARTOŚCI GLOBALNEGO SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

A	UJAWNIANIE SIĘ KONFLIKTÓW I ZAGROŻEŃ DLA LUDZKOŚCI.....	324
1.	Wartości polityczne.....	324
1.1.	Wartości egzystencjalne.....	326
1.2.	Wartości koegzystencjalne.....	333
1.3.	Wartości uniwersalne.....	335
1.4.	Systemy wartości politycznych.....	338
2.	Demokracja.....	340
3.	Edukacja.....	352
3.1.	Wiedza polityczna.....	354
3.2.	Tożsamość zbiorowa i etniczna.....	355
3.3.	Tolerancja.....	359
3.4.	Wychowanie dla pokoju.....	361
3.5.	Edukacja wielokulturowa.....	361
3.6.	Role i zadania nauczycieli.....	368
3.7.	Media a edukacja.....	369
4.	Synkretyzm kulturowy.....	371
4.1.	Etniczność.....	372
4.2.	Narodowość.....	382
4.3.	Zróżnicowanie języka w obrębie jednego kraju, regionu.....	384
4.4.	Podkultury.....	386
4.5.	Konflikty religijne.....	391
4.6.	Styl życia a konflikt.....	392

5. Postęp naukowo-techniczny.....	393
5.1. Wpływ kultury.....	394
5.2. Myśl techniczna.....	394
5.2.1. Koleje.....	396
5.2.2. Czołgi.....	397
5.2.3. Lotnictwo.....	397
5.3. Broń biologiczna, chemiczna i jądrowa.....	398
5.4. Technika w czasie wojen światowych.....	401
5.5. Postęp naukowo-techniczny a terroryzm.....	402
5.6. Traktaty dotyczące broni nuklearnej.....	403
5.7. Produkcja broni jądrowej.....	405
5.8. Konflikty z użyciem broni nuklearnej.....	405
5.8.1. Iran.....	405
5.8.2. Wietnam.....	406
6. Nośniki energii zarzewiem konfliktów współczesnego świata.....	407
6.1. Znaczenie wody pitnej i ropy naftowej.....	407
6.2. Rozmieszczenie zasobów ropy naftowej i wody w ujęciu globalnym.....	409
6.3. Geneza konfliktów o ropę naftową i wodę pitną.....	412
6.4. Ropa naftowa i woda pitna bronią polityczną.....	419

ROZDZIAŁ V

SPOSOBY I MECHANIZMY PRZECIWDZIAŁANIA KONFLIKTOM.....	422
1. Wpływ opinii publicznej na kształtowanie pokojowego wizerunku współczesnego świata.....	422
1.1. Wpływ międzynarodowej opinii publicznej na konflikt.....	426
1.2. Opinia publiczna a idea bezpieczeństwa światowego.....	427
1.3. Opinia publiczna w polityce tworzenia prawa przeciwdziałającego konfliktom.....	428
2. Wpływ socjotechniki i mediów na wywoływanie konfliktów.....	432
2.1. Komunikowanie międzynarodowe.....	433
2.2. Marketing wyborczy.....	438
2.3. Problemy, zagrożenia, ograniczenia dotyczące mediów i socjotechniki.....	439
3. Prawa człowieka a konflikt zbrojny.....	442
3.1. Cechy i granice praw człowieka.....	443
3.2. Przyczyny łamania praw człowieka i ich konsekwencje.....	447
3.2.1. Wolność myśli, sumienia, religii.....	452
3.2.2. Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.....	452
3.3.3. Prawo do wolności przemieszczania się i osiedlania.....	453
3.3.4. Prawo do słusznego procesu.....	453
3.3.5. Prawo do pokojowych zgromadzeń i zrzeszania się.....	453
3.3.6. Prawo własności.....	453
3.3.7. Prawo do rodziny.....	454
3.3. Prawa dziecka w konfliktach.....	454
3.4. Wpływ pokoju na przestrzeganie praw człowieka.....	457
3.5. Interwencje humanitarne.....	458
3.6. Odpowiedzialność za naruszanie praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego.....	461
4. Międzynarodowe prawo konfliktów zbrojnych.....	470
4.1. Ogólne zasady międzynarodowe ograniczające walkę zbrojną.....	470
4.2. Ewolucja prawa międzynarodowego konfliktów zbrojnych.....	472

4.3. Ograniczenia dotyczące środków walki zbrojnej - broń palna	474
4.4. Szczególne ograniczenia dotyczące konfliktów zbrojnych.....	479
4.5. Neutralność w konfliktach zbrojnych.....	482
4.6. Zakres obowiązywania międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych ..	485
4.7. Regulacje dotyczące wojny lądowej.....	486
4.8. Ochrona środowiska w międzynarodowym prawie konfliktów zbrojnych ..	494
4.9. Regulacje dotyczące morskich konfliktów zbrojnych.....	495
4.10. Regulacje dotyczące wojny powietrznej.....	501
4.11. Reakcje międzynarodowe na naruszenie prawa konfliktów zbrojnych	503
 ZAKOŃCZENIE.....	 511
 SUMMARY.....	 515
 ZUSAMMENFASSUNG.....	 518
 RESUME.....	 521
 SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	 525
 BIBLIOGRAFIA.....	 527
 INDEKS NAZW OSOBOWYCH.....	 563
 INDEKS AUTORÓW.....	 569